فضل الوزرا

قد وقف هذه النسخة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم
مالك البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين
السلطان ابن السلطان السلطان الغازي
محمود خان وقفا صحيحا شرعيا حرره
الفقير احمد شيخ زاده المفتش
بأوقاف الحرمين الشريفين
غفر لهما

بسم الله الرحمن الرحيم

چون کشایش ابواب قیل وقال • وعروج مدارج هر امر ذی بال
بی پر وبال ستایش ایزد متعال • وعنایت صلوات رسول
واصحاب وآل نامیسر در • وشهنشاه بسم الله بارگاه ملک
سخنه بی واسطهٔ حمد خدا مانند سلطان بی وزیر وسپاه
آرایش زیب وفردن خالی وابتر • وحق حمدک اداسی
خارج مقدور بشر • اولدوغی کوندن اظهر در • لاجرم جوهر
لسان الحال انطق من لسان المقال تاج کلامه زیور •
وسر سخنه زیب افسر قلندی • زیرا اول معنای مشکین مفهوم
عنبرین • عبیر تعبیر ایله معبر • وسفیر تفسیر ایله مفسر قلنمق نجه
میسر درکه دوحهٔ ذکرینه نفس ناطقه شاخ نبات بیانه
هزار قلم اشله دی • وبو جمله ایله طعمهٔ ماینع حسن قبول
اولور هر میوهٔ مقبول حاصل ایتمیوب تحیردن انکشت خامه یی
دندان قلم تراش ایله دشله دی • نظم • حمد نه بن نیجه اولم ترجمان
نه قلم جاری ونه کویا زبان • ویردی برمیوه اشجار قلم
کم دهانم حمدی ایچون تر قلم • بولمدی چون شاهد معنی ثبوت
اور سخن منشورنه مهر سکوت • بعده کلدستهٔ ریاحین ثنا
جاروب جناب آل عبا • المشرفین بتشریف الا المودة فی
القربی • وخاک بوس قدم اصحاب وخدم خیر الوری •

اولوب بالجمله پردهٔ عهدهٔ آداب شروع • دست اعتذار و
خضوع ایله مرفوع قلندقده • سبب تسطیر دیباجهٔ تقریر • وتصدیر
فاتحهٔ لوح تذکیر • وبادی سفیر نادی نطق وبیان • وباعث
صفیر بلبل نغمه زنان زبان • بودرکه چون بر موجب فحوای و
فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا • عادت کریمهٔ رب الارباب
وسنت سنیهٔ مسبب الاسباب • اشرف اولوا الالباب اولان
بر واسطهٔ گزینی سلسلهٔ عقود موجوداته ضابطه ورابطه
قلمغ ایچون انتخاب • واستخلاف ایدوب بو ذریعه ایله دفع
ورفع اختلاف • ونظم جمع وایتلاف قلمقدر • اما روح قدسی
تأثیر سنی ناصر عناصر • ومدد تحریک بدن قاصر اعضاء تکالیف
تحمل ده سست وقاصر اولدوغی کبی معنای مزبورک دخی ظهوری
وقوهٔ مذکوره نک فعله صدوری • بر واسطه نک انضمام تدبیرنه
موقوف قلدیکم اکا وزیر • دیرلر زیرا اگرچه سلطان نفسنده
کامل وعادل • وتمشیت مصالح سلطنته کافی وکافل اولمغه
امکان وار در اما بی وزیر کار روان • حال کشور منتظم وملک وملت
آبادان اولمز • شعر • فاصابة الخلفاء فیما حاولوا •
مقرونة باصابة الوزراء • زیرا اگر سلطان بنفسه تقیدی
امر وزارت • وتکفل مصالح وکالت • قیلورسه پادشاه وزیردن
ممتاز اولمز • بلکه وزیر ایله شریک وانباز اولور • پس هر

مرتبه نك بر صاحبی و هر بابك بر حاجبی كرك كه دیمشلردر الحجل للرجل والتاج للرأس والعقد للعنق وفی الخلاف بأس
وسلطان بنفسه مباشر امور اولمقده چوق محذور واردر بالجمله
هم جنبت خفت وعرضهٔ خطر وآفت اولمق مقرردر وثنایاسن
درکه اشرف مراتب انسان عالم امكانده اوچدر اول نبوت
ثانیا خلافت ثالثا وزارت سلطان در وسلطانلی وزیر
اولمغه امكان یوقدر اگر اولا ایدی حضرت کلیم الله موسی بن عمران
اولا ایدی ومدعای مزبوره دلیل ناطق آیت قرآندر که الله تعالی لسان
موسی علیه السلامدن حكایت ایدوب بیورر واجعل لی وزیرا من اهلی الآیه
پس حامل اعباء امانت وزارتی حامل واول مؤنت مشکله یه ضامن وکافل
اولمغیچون اول روح صدر بدن عالم وصدر ارکان بارگاه اعظم مجلای صور
سلطنت کبری زبدهٔ زبدهٔ موجودات دنیا مصدر آثار وزارت
باسرها ماصدق مقال احق بها واهلها شعر علت الوزارة اذعلوت محلها
یا خیر من عقد الامور وحلها ام الوزارة صارت حجة الولد
لكن بمثلك لم تحبل ولم تلد یعنی وزیر یوسف سیر آصف سیما خورشید سماء سخا
نائب دم مسیحا حضرت سنان پاشا شعر مسعود هر دو گیتی مختار این
سه مولود مقصود چار عنصر مولود ودعوت کشور منصوب ومقرر
قلمشدر حقا بر وزیردر که پیر عقل کل انکا طفیل رای وتدبیر ودهرا بزرجمهر خرد
مهر حکمتنه نسبت ذره خرد وحقیردر کف گهرباری وقت سخاده گنج سخا

سما ایدر وهمت طبع صافی فهم عدل وانصافندن کسر طاق طاقت کسری

قلوب قصیده

ای خاك جنابك كهر كان عدالت   نعل فرسك افسر خاقان عدالت
آفاقه جنابكدن اسربا د مروت   جود كله یغر عالمه باران عدالت
طرتلمدی بر عقل سلیمك كبی جوهر   موجود اوله لی کفهٔ میزان عدالت
ایوان سرایكده پراشور اگر اوله   کرای عجم سلسله جنبان عدالت
فرمانكه عالم نوله اولورسه مسخر   میم ونشك مهر سلیمان عدالت
ذاتكدر اگر وارسه مرکز انصاف   رایكله دونر حلقهٔ دوران عدالت
تحصیل فراج اتمزایدی عالم ارکان   خلقكله سرشت اولماسه ای کان عدالت

پاشای معظم شرف صدر وزارت
فیاض کرم آصف اعیان عدالت

دریای عطا ابر سخا چرخ معالی   دارای همم داور دوران عدالت
دستكده کورب در مصفای نگینك   صاندم کف بر جودكی عمان عدالت
در میدراو یا لؤلؤ انکشتنك قطره   کف میدراو یا چشمهٔ حیوان عدالت
تقدیر ازل محكمهٔ حكم قضاده   توزیع ایده لی عالمه فرمان عدالت
قانون کرم اولدی جودكده مستجل   یازلدی سنك نامكه عنوان عدالت
نوعی صدف دلده در وصفكی بسلر   لایقمی اولا تشنهٔ نیسان عدالت
دل شمعی یانر ایكی کوزم جوی اولوب اقر   یعنی نیچوكه کلدی بو جویان عدالت
درگاه فلك رفعتوكه یوز سوره کلدم   لطف تو ودست من ودامان عدالت
تا کم تن افسرده سنه خلق جهانك   بخش ایلیه عیسی نفسك جان عدالت

لطفکله مطّر اوله گلزار مروت سرسبز اولا جودکله گلستان عدالت
پس خاطر متشوق وهمت مساعد وموافق اولدی که بعض فضائل
وزارت وخصائل صدارت بابنده بر رساله ترکیب ایدم واول بابه
انتسابی اولور جواهر حکمت وموعظت که سابقا کلام اکابر عظامه
منسلک سلک مقتضای مقام اولمش ایدی لاهر بر حسن ترتیب ایله
عروس کلامه زینت وحلی حلاوت قلم ولوایح ذهن پرملال اولن
سوانح لآل درج لباس اوصاف صاحب سعادتکنا خانه زیب
ذیل تمام وطراز اختتام ایلیم امّا رجا موفوردر که رخسار خجالت
دامن عفو ایله مستور وغبار حجاب وحیرت آستین اغماض ایله منثور
بیوریله که بوستانه گل ودخشانه لعل وعمانه لولو عرض ایتمک طور
کیاستدن دوردر خصلت وزیر اولن بالا همت وکامل مروت
اولوب مثال ابر نیسان خشک وتره بر واحسانی یکسان واعلا
وادنایه جود وکرمی فراوان وضیع وشریف یاننده متساوی یان قوی
وضعیف وتمام وکمتر لطفنه نسبت برابر کرک وماننده آفتاب بلند
ودینه سایه‌سی مستمر وچشمه سار عطاسی خارج حد وکس وناکسه
منهمر اولمق امر مهم در قطعه ای بوده بر معارج اقبال کام جوی
وی گشته بر ممالک آفاق کامیاب تو ابر وبحر موهبتی بر همه بببار
تو آفتاب عاطفتی بر همه بتاب واخفای اسرارده حوصله‌سی بحر ایله
هم مقدار وتحمل اثقال مشقتده کوه تمکین وزمین وقار اولمق لازمدر

که اعبای عباد الله متحمل اولوب اوزار سلطنتی چکمده اعیا وکاهل اولمقدن
اجلدن وزیر ایله مسمّا اولمشدر فایده بنفع متقبلکره رعایت ونا اهل
ومدبرلره امانت وارجبدر زیرا اگر ایولر مربا ودیره مرلر عطادن
مبرا اولمیه‌لر نیک وبد ممتاز اولمز بلکه ایولرده کم لکه آغاز ایدوب
وکم‌لر کملکدن واز گلمزلر بیت نیک را بد مدان وبد را نیک
تا بد ونیک میشود ممتاز فقره رعایت علما ورغبت صلحا سبب
تقرب خدا وذخر یوم جزا اولمق کرک حکایت سلطان محمود
غزنی که غرق رحمت رب غنی اولا متصل بو اوج اشکال ایله پای
همت وهمی عقال احتمالدن خالی دکل ایدی تا که اولا کنده‌سی علی الیقین
سلیل صلب سبکتکین میدر یا دکلمیدر ثانیا آخرتده مستحق مغفرت
اولور می اولمزمی ان العلماء ورثة الانبیاء حدیث صحیح مصطفا
میدر صلعم نیچه روزکار میدان تحیرده سمند وهم وگمان ایله جولان
ودریای تفکرده سفینه ظن وحسبان ایله سیران ایدوب ودمیان
محیط ترددده غواص اولوب هرگز کنار یقینه وجوهر خاص تمکینه
دست رس بولمش ایدی آخر برکون علمای زمانک هر بیری بارگاه
عزت نشانه حاضر اولوب صفوة جوهرندن آینهٔ عقیده‌سنده
مصور اولن صورت کرامت ومقتضای اریحیت جبلّت متقاضی
اولوب جد اکرامی تام ولطف سزاواری مالا کلام مبذول ایدوب بل
که درجه منتظردن افزون نظر عاطفته مقرون قیلدی پس اول کیجه

آفتاب سماء اصطفا صلی الله علیه وسلم ما تواتر الصبح والمسا حضرتی
خوابنده کورر جواب دربار و لفظ جواهر نثارلری بو اولورکه یا ابن
سبکتکین اکرمک الله کما اکرمت وارثی یعنی ای خلف صدق
وجکرکوشهٔ سبکتکین حق تعالی روز جزاده میزان کناهک سبک
وترازوی ثوابک سنکین ایده خلعت تکریم من سندس واستبرق
متقابلین ایله مشرف ملبوس که بنم وارثمدن خرده اکرام وحصهٔ
تواضعی دریغ قلمدک اول خلق عظیمک برکتنه نیجه زمان حلقنده عاجل
اولدوغک محجل هرآنده متخجل اولدی دمن بعد رجا واثقدر که دولت
دارینک جمعنه لایق اوله سن خرد کفت با من که مطلق مکوی
بغیر خنی پی مرد والا طلب چو دانی که دانش به از چیزهاست
همه چیزها را ز دانا طلب اگر متعلقان خاندان یابنده کان
ارکان ویا اهالی اعیاندن برینک حقنده مشام فراسته
رایحهٔ شر و نفاق و آینهٔ فکرته غبار غدر و شقاق ایریشه اول
شخصی قمع و تنکیل بانبع تحریک روزکار تعجیل قلمیوب کرک زیرا مهمل
تربیتنه بر نفس کامل پرورش بولوب حاصل اینجه ما دام زمانه تشیر
یرینه جانلدار تمشدر و باغبان دهر نخل نوکانین برثمرهٔ طیبه
اظهار قلنجه هزار نقود و ازهار لیل و نهار چوتمشدر اما بر باغنک
مرض کسر خاطرینه علاج جوی ایله التیام و امتزاج و برمک قابل
وعلهٔ غضب وحقدنی شراب تسلیت و مداوات مدارات ایله تسکین

حاصل اولور مثلا حکایت ایدرلرکه پرویز کسرانک زمرهٔ اتباع و حریمی
اشیاعندن برامیر قوی تدبیر و بردارای روشن رایی واریدی که نهال
وجودی باغ تربیت پرویزده نشو و نما بولمش ایدی اصحاب سعایت
سمع کسرایه اصابت ایتدردیلرکه امیر مزبور روی ولی نعمتنه کان خلاف نفاق
وعنا و جنکه عازم و راستلق روشن نیر تاب کبی بیانه اتمغه جازم
اولمشدر اکر بو معنای مضمر تسویف و امهال ایله صورت ظهور بولا
سایر سروران خدم دخی جادهٔ اطاعتدن دور اولمه لری مقرردر پس کسری
خواص حضرت ایله بو بابده مشورت ایدب قرعهٔ تدبیر بو رای اوزره تدور
اولوندی که انی بندکران ایله اسیر قیله لر تا که سایر نظیرلرینه نمونه اولا
چون اول کون کذر ایدب صباح دیکر اولدی کسری خورشید مثال سریر
آسمان مسیرنه صعود ایدب چون شخص معهود دیوان کیوان مکاننده
نمایان اولدی کسری انوک ایله ملاطفه و استیناس ایدب مرتبهٔ اقراندن
هزار طبقه برتر بر موضع شریفه اجلاس بیوردی و تشریف خلعتدن اعلا
نقود و ذخایر و نفایس جواهر ایله حوصلهٔ حرصنی مملی ایدب ساحت سینه
سن بیخ نهال کینه دن بالکلیه خالی قلدیکا تعاقب حضرت مقام خلوتنه
استکشاف ضمیر مطلوب دیدیلرکه صفحهٔ آینهٔ رای ظلمت زدای شاه
نقطهٔ موهوم تردددن زنکار بولمشدر و نور آفتاب وار اکنه
غمام شبهت حجاب دیدار اولمشدر امضاء عزیمکرینه سبب مخالفت
نه ایدی و وفاء عهده نقض میعاد و خلاف معتاد ایکن نه داعیه ایله ترجیح

اولندي پرويز ايتدي بن مخلصانم دولتك مضمون اجتماعن تارك
ومقتضاي مصلحته مخالف طريقه سالك اولمدم اما اول قدر كه شهباز
تاملي نشيب وفراز مسالك ده پرواز ايتدردم وهر عضوني كه بندر زنجير
ايتدم قيد تسخيره كلمدي آخر عضو دلي سلطان جوارح در آني اغلال
كرم ايله قيد سلاسل ايتدم وساير اعضا بشه وحي اول قيدي شامل
قلدم كه هيچ بريسي خلاف خاطر حركته قادر اولميه زيرا بند
آهنين وبندان سوهان ايله حل اولنمق آسان در اما كرم ايله اولن
عقال وسلاسل زور بازو ايله انحلال مشكل در قطعه
دام هست نكويي كه بدان صيد توان كرد مرغ دل انسان وچه باشد به ازين صيد
چون صيد ترا دادوره صيد كشادست زنهار بدست آر تواين صيد باين قيد
عربي خذ العفو وامر بعرف كما امرت واعرض عن الجاهلين
ولن في الكلام لكل الانام فمستحسن من ذوي الجاه لين
تاني وامهال ايله تجربه مزلقلر ايله كه انفعال ايدركه حكما ديمشلردر
قد يعزب العقل ثم يؤب ويفسد الامر ثم يصلح ويسكر المرء ثم
يصحو ويكدر الماء ثم يصفو يعني آفتاب عقل حجاب غروبه ايكن
صبح سعادت ايرشوب طلوع ايدر وامر فاسد وخلل رشد وصلاحه
متبدل اولور وسكران معصيت هدايت حقه مقارنت ايله صاحي
وماء مكدر توقف وسكون ايله صافي اولور ديمكدر قطعه
نكو بجمله كيتي كجا توان يافت كسي كه نسبت عيبي بدو محال بود

بوستان بزركي اكر نهال شود بآسمان معالي اكر هلال بود
غرضيت مهمات ملك وملت واخل حيز سهولت اولميوب بل كه هر كار
خرد وسنك سنكين وبزرك عدد اولنمق كرك ومصلحت حال امروز فرداي
استقباله حواله قلنميوب ابن الوقت اولمق لازم در كه فردا الحون دخي
اغراد مصالح مهيادر وجايزدر كه حالا متيسر اولن امر استقبالده متعسر
بل كه ممتنع اولا خصوصا ذات كرم نهاد ذمايم اخلاقدن صفت
اهماله معتاد اولمق ايجاب ايده معاملاتشه وزير وزير ديوان
دل وديده سلطان وزبان فرمان وكوش اذعان شاه جهان كركدر
كه تا جميع مصالح ملك ومال ولشكر ورعيت وعيالده انجي داو وزره
اولوب طبيعته لايح اولن اموري مشورت كندو اعضا وجوارحي كبي اكا
اعتماد ايده ديكر وزير مرآت ديدار امير در پس چون هر آينه جوهر
آينه ده صفا اولا جمال سلطانه مجلا اولوب جميع صور وافعالي
انده بعينها كوريلور اما مادام كه صورت آينه ده كدورت اولوب
بل كه مختل المزاج اولا البته كوستردكي اشكالده اختلال واعوجاج اولور
نته كه ديمشلردر آفة الامير سخافة الوزير ملك اردشير بن بابك
بو كلامه بانكي بستان حكمتدن شير صفت روان اتمش ايديكه السلطان
كالدار والوزير بابها فمن اتي الدار من بابها ولج ومن اتاها
من غير بابها خرج يعني سلطان مشابه سراي عاليجنابدر وزير صائب
راي اول سراي عزت سرايه مثابه بابدر وطريقه اولو الالباب

بوستان

سرایه خلاف بادن دخول صواب اولمز اگر ناگاه وسیله رفع رقعه
وعرض حال ایله برگستاخ مخل سؤال سلطانه مجال بولا حاجب درگاه
دفعنده اکراه ایتمک گرک که مهابت سلطنت وحکمت وزارت تباه
اولور محصل کلام سرای واحدده باب متعدد اولمق فایده در
هرکیم ایلرسه اول قپویه نیاز قپوسی طوبیدی اولدی محرم راز
گوتورب کل حجابنی همت ایله گره لم اول قپویه خدمت ایله
نعمتینه نکس کبی اوشه لم قپودن قووسه باجه‌دن دوشه لم
دیگر وعلی الاطلاق طوایف رعیت وسپاهدن فرد واحد
وزیر حقنده سعایت ونفاق خبرنه وارد اولمق گرک که طعن وزیر
طعن پادشاه در زیرا مقسم ارزاق عباد اولن خاردین حساد
ومغضوب ارباب بغی وعناد اولا کلمشدر وجهی بودر که هرخودبین
بی عرض وتمکین مرکب غرور سوار اولوب میدان تمنیده جولان
ورفتار قلور وبو توقع نا بموقع ایله حدندن متجاوز مرتبه یه فایز اولمغه
سعی ایدوب منصب عالی یه مترصد اولور وبو هوای ناپخته بزنکنک
دیک دماغنده غلیان ایدوب کندکه مزاجی فاسد اولوب نعمت
اکابره حاسد اولمغه باشلر آخر دخان نار حسد آینه ادراکن
ایدوب جاهلانه تسویل شیطان ایله فساده مباشرت ایدر که ارکان
ملکه ضرر وخسران ییتشدرر بو مقوله لردن حذر گرک محصل کلام
عاقل پاینده وزارت گبی مرشکل اولمز وبو شرعته طالبی اولمغه

برذات کافی وکامل بولنمز خواص وزیر وزیر والیده همت عالی
وعدل مجبول وانصاف غریزی وفضل مشار الیه وعقل مدار علیه
وتجربه مستفاد وخلق کریم وطبع جواد ومنظر بهی ومخبر
حمید وفهم قریب وغور بعید وقول بی کلال واستماع بی ملال
ودیانت با اشفاق ومطاوعت بی نفاق ولطف بی تجبر
وعنف بی ظلم وعفو ذی جرم وحلم صلابت معجون وتواضع
مهابت مقرون وتحری امر حساب وکتاب ومعرفت جزئیات
آداب سلطنت ومقادیر طبقات هر ملت جمله موجود ومستوفی
گرکدر اما سلطان دخی وزیر منصف اولانی رعایتده ناگزیر اولوب
وخلافی ایله متصف اولندن اجتناب وگریز ایتمک گرک که موسی
فرعونه عرض ایمان قلدقده اولکا فرعون رحمانی اذعانه قایل ایدی
لکن وزیری هامان مشورتی ایله عناد ایدوب قایل اولمدی دیرلر دیگر
وزیر هر امرده عدالت وتوسط گوزلمک واجب درکه مثلا اگر رعایت
اطراف ورعیتده متحفظ اولوب سینه اصحاب التماسی دست رد ایله
دفع وسد ایتمیه بلکه قضاء حوایج ناس واسعاف مأمولات اشتی جیده
چشمه سار عطاسنی فایض قله حمایت طرف سلطان وبیت
المال مفرا ولشکریان مهمل قالور واگر محافظت اموال سالک
طریق تضییق اولا لابد مظهر حسد وعداوت مقربان حضرت سلطنت
وشکایت جمهور لشکریان دولت اولمق لازم گلور وبو ورطه اخطار

نایله یه دخول • و بو اشغال بسیار غائله یه مباشرت و حلولدن
صکره هر آن که اسباب مهمات سلطنتدن برامر جنزوینک رخسار
حصولی حجاب امتناعه دوشه • یا خود انحاء ممالک محروسه دن
بر ناحیه ده فتق و خلل واقع اولا • هدف تیر عتاب سلطان
و عرضهٔ اعتراض معترضان اولمق مقرردر که • وزیر حکیم نبض
مزاج مملکت بلمکده حاذق • و تشخیص مرض علت و قانون
مداوات عارضهٔ رعیتده کارساز و فایق • اولمق مهم در
دیو آوازهٔ تشنیعی بلند ایدرلر • کرو بو جمله درد سر و تشویش ضمیر • و کد
نفس و خدمت بی تقصیر ایله اگر نتیجهٔ ماه و سال • امور مملکت
منتظم الحال اولوب غنچهٔ طراوت باغ جهان • حسن تدبیر
حسنیجه شکفته و خندان • اولا بنه ارباب اغراضدن اصناف
بی انصاف بو تصنیفک ترانه سنه آغاز • ایدرلر که پادشاه
جهانک تأثیر دولتی ایله نظام مزبور زلی وساطت سعی شریکی
وانبازه حاصلدر • زیرا پادشاه جهان هر آدمی قولینی بو خدمت
اسنی ایله تشریف • و بو کرامت مهنّا ایله توصیف • بیوروب
هر فعلی رشد و نجاح ایله موسوم • و هر وضعی فوز و فلاح
ایله مرسوم • اولور ایدی دیوب و بالجمله خطا هر اولن محاسن
آثاری ثمرهٔ ضمیمهٔ التفات پادشاهی • و نتیجهٔ تمیمهٔ تفویض
سلطنت پناهی بلوب مقابیح اطواری محض رشحات قلم

وزیر و غلطات استقلال تدبیر بر تقصیر ظن ایدرلر • و الحمد لله تعالی
اولاً و آخراً • باطناً و ظاهراً • اول حضرت سلطان لی وزیر دیوان
قضا و قدردن عباد ضعفا ایچون بر وکیل قوی تدبیر • و حاکم
روشن ضمیر تقدیر اتدی که • اگر آصف بن برخیا • و بزرجمهر
کسری • و بیدبای فیلسوف • و نظام الملک سلجوقی • و عمید
الدین سلغری • بو جمله نک کواکب وجودی مشار الیه وزیرک
دور زمانینه اقتران • ایده ایدی مستحکم تیسیر مهمات مصالح
و اتمام تدبیر مبهمات مناجح ده • هر بری آفاق خمول و غروبده
آفل اولوب • انوار رای ضمیرلری مضمحل اولا ایدی • لکل زمان
دولة و رجال • و لکل رجال مکنة و مجال •

قطعه

صیت این دولت بگیرد جمله اقلیم جهان • تا که باشد کارساز ملک سلطان رای تو
سلطنت چون طفل روز افزون بود در مهد عهد • تا نماید دایه گی فکر اصابت زای تو
نو عروس ملک بند و زیور انصاف و عدل • تا کند مشاطه گی کلک جهان آرای تو

همیشه واجب تعالی اول صاحب سعادتک جوهر وجودن التزام
عرض عارضه دن منفک • و اضداد و نقایضدن ممتنع الوجود
و مستهلک قیلسون • تا جهان بکام و فلک بنده • و ملک داعی
امید تازه و دولت قوی و بخت جوان • فتوح سوی یمین و سعود سوی یسار
سپهر پیش رکاب و زمانه زیر عنان •

آمین

رساله شکایت روزگار واصابت غبار حرج غدار طوربهم

اولمدی دولت مساعد قلدی استغنام . روزکار ال ویرمدی قلدم الیقده نامراد

نثر وحزب الفضل لیس لهم نصیر . یذاحمهم صغیر او کبیر . دریغا
قضای آسمانی به فضای اندیشهٔ انسانی تنک . وراه
جایکاه تقدیرده پای پیک تدبیر سست ولنک . عرصه‌کاه
زخارفه ساحت سرای دنیا دیو آدقومشلر . ومحل سراج
ابدیی محل راحت آباد اوقومشلر . دنیایه اعتماد پرده
دارلی باد فلوب . وپردهٔ عنکبوته استناد اتمکه بکزر . حسنا
روزکار متخالف الآثارک ستشتر مزغ وار . اوضاعی بر وجه ایله
ناهموار . ورکه طرب ونشاطی مرغ طایر وتیر پرتاب کبی شتاب
وتیزکذار . وریاط خاطر ارباب دلن اندوه کوه قرارنک
بعد اقامتی حتی یلج الجمل فی سم الخیاط در .
وایام السرور تطیر طیرا . ویوم الهم مقصوص الجناح . حیفا که
سرور دهر اهل هنر درون شیشه ده باد دمیده ودام شکار
مرغ زمین . آسایش دل عارف مانند برق خاطف . اندوه
ومحن قطب آسمان کبی ثابت واقف . عمر دیدکلری باد قفص
کبی کریخته . وآب غربال کبی ریخته .

کویند صبر کن که ترا صبر بر دهد . آری دهد ولیکه بخون جکر دهد
شعر عمرم کذشت وکار صبوری تمام شد . کامم مکر زمانه بعمر دکر دهد

عربی وقالوا یعود الماء فی النهر بعد ما . عفت منه آثار وجفت مشارعه
وقلت الی ان یرجع الماء ثانیا . وتبل سواقیه تموت ضفادعه

حالیا سال ستمم قرب خمسینه فایز . وبهار شبابم شیب
اربعیندن متجاوز . اولمشدر هنوز از بار امید نو دمیده
وثمرهٔ مراد نارسیده . فقر اوجندن عصفور کبی غیریلر خانه سنده
یوا طوتورین . وخفاش صفت بخت خواب آلود ایله روز روشنده
اویورشب فرقتده اویانورین . نه آهدن اوزکه یار مواد از
نه روی زرد وسیم اشکدن غیری درهم ودینار . بیت
زبان کجاست که شرح بلای من کوید . مکر بلا بزبان آید وسخن کوید
عنکبوت وار کنج فراغتده یوود وتار افکار ایله اکلنوب . واوتار
ساز واشعار وقانون حکم واسرار ایله دکلنورین . وکاهی
سوسن کبی ده زبان ایکن صموت . ونرکس صفت صاحب
نظر ایکن بازیچهٔ روزکار ایله متحیر ومبهوت . لمنشئه

فاربعة تظهرن اسرار حالتی . وتغنینی من شرحها وبیان
صعود زفیری وانحدار مدامعی . وضعف قوی واحتراق جنان

سروکردار آزاده فطرت ایکن باد پیمای خس وخار . وصراحی
صفت صاف طینت ایکن کدر دوریله کرفتار . حاصلم کلشن
امانیدن خار . وشراب زندکانیدن خمار . رباعی
نردم که بدست غم مرا باخته اند . یا چنک که بهر زدنم ساخته اند

لي في علاظم قطرهٔ انسكم كه مرا • از دين و دوست و دشمن انداخته ايلر
اما بحمد الله تعالى بو اميدك ترانه سى ايله ناهيد طبعى اكلرين كه
واسباب الشدائد لو تناهت • فمقرون بها فرج قريب •
حكايت مشاطه كان عرايس تنزيل • وصرافان جواهر
نفايس تأويل • روايت ايدرلر كه چون زمرهٔ منافقين سيد
المرسلينه علت قلت مال دنيا ايله حقارت • نظرن ايدب
وكندولرى سبب كثرت غنا ايله مفاخرت • ايدرلر ايدى حضرت
رسول صلى الله عليه وسلم بو معنادن ملول • و دست تفكرى قيد
تحير ايله مغلول ايدى • ناگاه طوطى رياض قدس جبرئيل عم اول
پادشاه غنى و فقير حضرت رب جليل فرمانى ايله نزول ايدب
شكر مكرر • فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا ايله دهان
سلطان دين شيرين و تر • قلندقدن حضرت بيوردیلر كه
ابشروا قد جاءكم اليسر لن يغلب عسر يسرين الحديث و بيورد
لو كان العسر في جحر لطلبه اليسر حتى يدخل عليه الحديث
اما عسر واحد اولوب يسر اثنين اولدوغن مفسرين بو بيله بيان
ايدبلر كه عسر بو محلده • معرف باللام اعاده اولنمشدر پس عين
اول در اما يسر منكرا اعاده اولنمشدر اول جهتدن مكرر در پس
حكم آيت محكم • دلالت ايدر كه هر صعوبت كه ابن آدم • مبتلا اولور
انوك اضعافى الطاف الهى رجا اتمك گرك كه لا تيأسوا من

روح الله • وعد بى اشتباه در • جايز در كه ناگاه گل خاردن پيدا
و شقايق سنگدن آشكار • اولدوغى كبى كشينك نيشى نوشه
متبدل • و ذلتى لذته متحول • اولا پس من بعد مأمول
در كه همت صاحب دولت ايله عسرت عزل ميسر بيوريله
و توجيه منصب ايله چاركوشهٔ قناعت و عزلتده
مبتشر • قلنوب پنج نوبت محمدى سى اقامت • ايله شاه
شش جهت و سلطان هفت كشور • اولاوز • بيت
رضيت من الدنيا بقوت و شملة • و شربة ماء كوزها متكسر
و سعادتلو پاشا حضرتلرينك شهد دعاى دولتى دلمزده مكرر
اولاكه هميشه هماى اوج مرادات پنجهٔ
شاهباز همتلرينه عنايت
الهى ايله مسخر
قلنه آمين